

ANNEX 1

PROPOSTA PEDAGÒGICA

*El niño tiene cien lenguajes, cien manos,
cien pensamientos, cien formas de pensar,
de jugar y de hablar, cien siempre
cien formas de escuchar, de sorprender,
de amar, cien alegrías para cantar y
entender. Loris Malaguzzi*

ESCOLA INFANTIL DE PRIMER CICLE MUNICIPAL DE
MUSEROS

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. CONTEXTUALITZACIÓ	5
2.1 Marc normatiu	
2.2 Característiques evolutives dels alumnes i de les alumnes.	
⇒ Desenvolupament cognitiu	
⇒ Desenvolupament psicomotor	
⇒ Desenvolupament afectiu	
⇒ Desenvolupament del llenguatge	
3. QUÈ ENSENYAR?	12
3.1 Objectius generals de cicle	
3.2 Àrees curriculars i blocs de continguts	
3.2.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal.	
3.2.2 Medi físic, natural, social i cultural	
3.2.3 Els llenguatges: comunicació i representació	
3.3 Blocs de contingut	
3.3.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal	
3.3.2 Coneixement del medi físic, natural, social i cultural	
3.3.3 Els llenguatges: comunicació i representació	
4. PROPOSTA PEDAGÒGICA PER NIVELLS	21
4.1 Nivell 1: d'1 a 2 anys	
4.1.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal	
4.1.2 Coneixement del medi físic, natural, social i cultural	
4.1.3 Els llenguatges: comunicació i representació	
4.2 Nivell 2: de 2 a 3 anys	
4.2.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal	
⇒ Objectius generals	
⇒ Blocs de contingut	

4.2.2 Medi físic, natural, social i cultural

⇒ Objectius generals

⇒ Blocs de contingut

4.2.3 Comunicació i representació

⇒ Objectius generals

⇒ Blocs de contingut

5. ELEMENTS TRANSVERSALS.....36

6. PRINCIPIS METODOLÒGICS37

6.1 Criteris i estratègies metodològiques

6.2 Els temps

6.3 L'espai

6.4 Materials

7. AVALUACIÓ42

7.1 Avaluació dels processos educatius

7.2 Avaluació del procés d'aprenentatge

7.3 Tècniques i instruments

8- ANNEXES

1-Avaluació inicial d'1 a 2 anys

2- Avaluació inicial 2-3 anys

3- Qüestionari individual de l'historial educatiu

4- Informe de final de cicle

5-Criteris d'avaluació de final de cicle

1- INTRODUCCIÓ

La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE) estableix que el currículum és la regulació dels elements que determinen els processos d'ensenyança i aprenentatge per a cada un dels ensenyaments.

Els diferents **nivells de concreció curricular** adapten i concreten el currículum prescriptiu de l'educació infantil les necessitats de l'alumnat i les característiques del context en el qual s'ubica el centre educatiu d'acord amb el procés següent:

√ **Primer nivell:** els objectius i continguts són establits per l'Estat i les comunitats autònomes. En aquesta programació, es tindran en compte els elements curriculars de la LOE, ja que les modificacions introduïdes per la LOMCE no afecten l'etapa de l'educació infantil, i els Decrets 37/2008 i 38/2008 del Consell.

√ **Segon nivell:** el claustre realitza i aprova la concreció curricular i elabora la proposta pedagògica, que forma part del projecte educatiu.

L'Ordre 21/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització i el funcionament de les escoles infantils de primer cicle de titularitat pública regula que:

“El caràcter educatiu del primer cicle de l'educació infantil serà recollit en una proposta pedagògica. Els criteris per a la seua elaboració i seguiment estarà sota la responsabilitat del personal que exercisca com a mestre o mestra d'educació infantil, amb la col·laboració dels educadors i de les educadores d'educació infantil i d'altres professionals que intervinguen regularment en les aules perquè, d'una manera coordinada i amb criteris compartits, s'assegure la coherència del procés de creixement de cada xiquet i xiqueta” (...) “El seguiment i l'avaluació de la proposta pedagògica s'ha de realitzar per l'equip educatiu sota la coordinació i la responsabilitat de la persona que exercisca com a mestre o mestra d'educació infantil”.

2-CONTEXTUALITZACIÓ

2.1 MARC NORMATIU

Aquesta proposta pedagògica té com a punt de partida la informació recollida en el projecte educatiu de l'Escola Infantil de Primer Cicle Municipal de Museros i segueix les prescripcions de la legislació vigent, i en especial:

- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), posteriorment modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE).
- Ordre 21/2019, de 30 d'abril, per la qual es regula l'organització i el funcionament de les escoles infantils de primer cicle de titularitat pública.
- Ordre de 24 de juny de 2008, de la Conselleria d'Educació, sobre l'avaluació en l'etapa d'educació infantil.
- Decret 37/2008, de 28 de març, pel que s'estableixen els continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil.
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.

2.2 CARACTERÍSTIQUES EVOLUTIVES DELS ALUMNES I DE LES ALUMNES

Les primeres relacions que estableix el xiquet o la xiqueta amb el seu medi són de caràcter perceptiu i motriu, i mitjançant aquestes experiències, els xiquets i les xiquetes d'1 a 2 anys adquireixen les primeres nocions i coneixements sobre els quals construiran conceptes més abstractes. L'exploració de l'entorn mitjançant moviment els permeten coordinar i sistematitzar progressivament els seus esquemes d'acció.

DESENVOLUPAMENT COGNITIU

La intel·ligència, segons Piaget, és sensoriomotora, això significa que està lligada al desenvolupament sensorial i a l'acció motora. Els assoliments més destacats són l'establiment de la conducta intencional, la construcció del concepte d'objecte permanent i de les primeres representacions, i l'accés a la funció simbòlica.

12-18 mesos: subestadi de les reaccions circulars terciàries

La cerca activa d'una nova relació entre mitjans i finalitats s'inicia de manera intencional, però s'aconsegueix habitualment de manera fortuïta: quan un esquema previ no resulta efectiu, el xiquet o la xiqueta assaja procediments aproximats fins que el tanteig condueix a la resposta correcta. El xiquet o la xiqueta elabora esquemes pràctics instrumentals cada vegada més mòbils i reversibles (per exemple: el xiquet que descobreix l'ús correcte de rasclat com a instrument per a aproximar objectes, juga acostant-los i allunyant-los).

Aquest assoliment es veu notablement facilitat per l'estructuració de les relacions objectives en l'espai i pels establiments de nocions de causalitat més realistes (per exemple: quan la pilota desapareix sota la taula, la busquem allí i no en direcció al sofà). La comprensió de la causalitat es fa menys màgica, més independent del propi xiquet o xiqueta com a agent (per exemple: per a aconseguir un objecte, arrossegar un tovalló ens servirà per a acostar-lo si i només si aquest objecte està damunt del tovalló).

Encara pesen molt les evidències perceptives directes; per això, l'elaboració de la permanència de l'objecte encara es veu dificultada quan tenen lloc desplaçaments dels objectes amb trajectòries ocultes per al xiquet o per a la xiqueta.

La imitació es fa més activa i deliberada, l'experimentació i el tanteig permeten al xiquet o a la xiqueta incorporar al seu repertori imitatiu esquemes nous.

18-24 mesos: combinacions d'esquemes a partir de les seues representacions

Els esquemes són accions susceptibles de ser realitzades amb objectes o sobre objectes que comparteixen alguna propietat (per exemple: es poden agafar els objectes d'una determinada grandària, es poden fer rodar els objectes redons o cilíndrics); així, els

esquemes assimilen els objectes. Els esquemes d'acció aporten el primer coneixement sensoriomotor dels objectes des del punt de vista perceptiu i què pot fer-se amb aquests en a nivell motor.

Al final de l'estadi sensoriomotor, el xiquet o la xiqueta disposa normalment d'experiència suficient i prou variada per a conèixer les propietats sensoriomotrius dels objectes sense necessitat d'actuar sobre aquests. Es a dir, que disposa d'esquemes d'acció interioritzats o esquemes de representació. Davant una situació problemàtica, no és ja sempre necessari el tanteig; el xiquet o la xiqueta pot descartar algunes accions i optar directament pel que resulta efectiu en aqueixa situació.

La capacitat de representació no solament multiplica les possibilitats d'experimentar en el medi; a més, la intel·ligència opera cada vegada més amb representacions, i anticipa els efectes i sense necessitat d'actuar, això suposa la transició entre la intel·ligència sensoriomotora i la intel·ligència simbòlica.

Pel que fa a la noció de permanència de l'objecte, quan el xiquet o la xiqueta disposa d'una representació de l'objecte i de les seues relacions espacials amb altres objectes, és capaç de reconstruir, fins i tot, desplaçaments que no ha vist.

Els repertoris imitatius s'enriqueixen per la via de l'acomodació amb la reproducció de models no presents, és la imitació diferida. Les noves destreses s'exerciten en accions assimilatòries com el joc simbòlic i revelen la nova capacitat per a subordinar l'activitat a representacions no limitades als elements presents.

En el tema de l'atenció, escolten les paraules amb major atenció i repeteixen paraules familiars sota la influència de la repetició i la imitació.

Expressa clarament trets de por, afecte, gelosia, ansietat, simpatia.

A partir dels 2 anys, segons Piaget, s'inicia el primer dels dos subestadis en el qual es divideix l'etapa preparatòria i que s'entendrà fins als 4 anys, és el subestadi preconceptual. L'aparició de la funció simbòlica impulsa el desenvolupament del llenguatge, que permet les criatures evocar objectes absents. El seu pensament és marcadament egocentrista i es caracteritza per ser:

- ✓ Animisme: creu que tots els objectes tenen vida.
- ✓ Fenomenisme: estableix la causa d'un esdeveniment per la seua proximitat a un altre. Pensa que la nit arriba perquè ell té son.

- ✓ Finalisme: les causes de tot allò que ocorre al seu voltant s'originen en el seu "jo".
Mamà treballa per comprar-me coses.
- ✓ Artificialisme: pensa que tot ha sigut construït pels humans.
- ✓ Llenguatge egocèntric: el llenguatge en primera persona y els possessius són freqüents en les seues comunicacions amb les altres persones.

La capacitat d'atenció sostinguda i de concentració dels xiquets i de les xiquetes és entre 10 i 15 minuts, i augmenten en les activitats que més capten el seu interès (Quirós i Schragar, 1993).

DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR

1-2 anys

Les fibres musculars són encara xicotetes i els músculs voluntaris no estan completament formats ni connectats amb el sistema nerviós central, per la qual cosa no són capaços de romandre molta estona en una determinada postura ni poden seure o caminar durant molt de temps perquè es fatiguen fàcilment.

Després d'adquirir control sobre els grans progressos motors (caminar, agafar amb la mà, agafar objectes, obrir portes), el xiquet o la xiqueta comença a desenvolupar habilitats més concretes.

Entre els 12 i els 18 mesos la reptació és substituïda gradualment per la marxa; els primers passos, vacil·lants i insegurs, es donen, naturalment, amb suport, ja que el xiquet o la xiqueta no domina l'equilibri.

Als 15 mesos, comença a corretejar: els passos s'allarguen i la separació dels peus es redueix; el xiquet o la xiquetes pot caminar cap a un costat i cap endarrere i arrossegar un joguet darrere d'ell; però les voltes són encara molt maldestres i si s'agafa és capaç de pujar una escala.

Als 20 mesos els passos són regulars i la marxa es fa estable, i apareix la carrera.

Prensió i manipulació: els moviments s'afinen, es diferencien, es coordinen i es lateralitzen, és a dir, es precisa el paper de cada mà en una espècie de divisió de treball que augmenta la seua eficàcia.

El xiquet està constantment en moviment: inventa sense parar, descobreix, repeteix, millora els seus gestos, estableix noves coordinacions: assistim a una floració de jocs motors més diversos.

El seu poder de concentració no és molt alt i al poc de temps voldrà canviar d'activitat. Li agrada estar amb altres xiquets.

2-3 anys

A partir dels 2 anys, els xiquets i les xiquetes ja caminen amb seguretat i, fins i tot, poden prestar atenció a diferents estímuls mentre es desplacen, comencen a controlar la marxa i la carrera, poden saltar amb un peu, amb els peus junts i donar passos curts i llargs cap en davant. Si els oferim un punt de recolzament pugen i baixen escales alternant els peus i són capaços de pujar i baixar sols d'andadors i bicicletes xicotetes i començar a pedalejar.

Pel que fa a la psicomotricitat fina, la pinça digital està molt desenvolupada i poden enroscar i desenroscar, esquinçar paper, amassar, manipular objectes xicotets, passar les pàgines d'un llibre, etc. A més, imiten traços verticals i horitzontals amb una certa habilitat.

Comencen a formar una imatge del seu cos adequada i poden representar-lo mentalment i comparar-lo amb els dels altres, comencen l'aprenentatge de les funcionalitats dels segments del cos i experimenten les seues possibilitats i limitacions i poden intuir els seu cos pel que fa a l'espai i el temps.

DESENVOLUPAMENT AFECTIU

Emocionalitat

El vincle d'afecció amb els cuidadors principals és la principal relació afectiva dels xiquets i de les xiquetes en la primera infància. Al voltant dels 2 anys, les noves capacitats lingüístiques i mentals faciliten la comunicació i l'entesa amb les figures d'afecció, de manera que la interacció siga menys asimètrica i més carregada de significats socials. El desenvolupament d'aquestes mateixes capacitats i l'adquisició d'autonomia motora, faciliten l'ampliació de l'ambient físic i social amb el qual interactua el xiquet o la xiqueta. L'exploració i manipulació de joguets, els desplaçaments cap a llocs cada vegada més

allunyats de les figures d'afecció i les noves relacions amb iguals, canvien el seu món social.

Dins de l'ambient familiar, s'inicia la presa de consciència de les relacions entre els diferents membres del sistema familiar. Com a conseqüència d'això, solen sentir desitjos de participar de la intimitat de la relació que viuen els seus pares i, si naix un nou germà, gelosia d'aquest.

Les vivències emocionals són d'un alt grau d'intensitat i les reaccions es desencadenen d'acord a aquesta magnitud. Apareixen les emocions socials com la vergonya, els cels, la empatia, el orgull, etc.

Desitgen agradar i rebre compliments, es mostren orgullosos de les seues produccions i treballs.

Formació de la pròpia identitat

A la fi del primer any de vida, els xiquets i les xiquetes demostren habilitat per a reconèixer-se a si mateix i diferenciar-se dels altres, sempre que la imatge presentada es corresponga amb la que tenen en aqueix moment..

El coneixement de les primeres diferències entre el jo i els altres s'adquireix de molt prompte en interacció amb el reconeixement i la discriminació entre diferents persones. Al voltant dels 2 anys, les criatures comencen a establir la seua pròpia identitat i ho fan per oposició als altres, sobre tot als adults, és una etapa marcada pel oposicionisme, les rabietes, les confrontacions, etc. Tenen un fort sentiment de la propietat, els agrada jugar junt a altres xiquets i xiquetes però els costa compartir. "No", "jo a soles" i "meu" són expressions molt freqüents en aquesta edat.

La identitat sexual és un judici sobre la pròpia figura corporal. La identitat de gènere és el coneixement de les funcions i característiques que la societat assigna com a pròpies del xiquet i de la xiqueta. Els xiquets no diferencien entre els dos conceptes, i en les primeres edats, els adquireixen de manera paral·lela.

Relacions socials

Entre els aprenentatges socials que el xiquet o la xiqueta inicia abans dels 3 anys, podem destacar la elecció de robes apropiades al seu sexe, la col·laboració en vestir-se i desvestir-se, l'ús rudimentari dels coberts i d'altres hàbits del menjar, la comunicació per torns i l'atenció dels objectes i materials, demanar coses, escoltar, preguntar, intercanviar objectes, etc.

Simplement en observar durant uns minuts un xiquet o una xiqueta d'aquesta edat ens adonarem de la multitud de coses que aprén alhora.

DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

Aproximadament als 12 mesos, es produeix una maduració important en àrees del cervell que tenen a veure amb el desenvolupament del llenguatge. El llenguatge evoluciona tant en l'expressió com en la comprensió.

Com a norma general, a l'inici d'aquest període el xiquet o la xiqueta comença a emetre alguna paraula, i augmenta a poc a poc el seu nombre fins aproximadament dels 20 als 24 mesos. Posteriorment, experimenta un creixement rapidíssim de manera que en no més de 2 mesos incorpora el mateix nombre de paraules que anteriorment havia incorporat en 10 o 12 mesos.

Entre els 12 i 18 mesos comencen les primeres paraules funcionals que utilitzen per aconseguir alguna cosa que satisfaci les seues necessitats. Apareix la sobreextensió de la paraula, i amb una paraula nomenen tots els elements de la família (mamà per a totes les senyores).

Les primeres paraules expressen desitjos i necessitats, primer es desenvolupa la comprensió i després l'expressió.

Entre els 18 i els 24 mesos, apareixen les frases de dos elements, formades per dues paraules amb incoherència prosòdica i les primeres flexions per al plural. També apareixen les primeres oracions negatives, i utilitza el "no" aïlladament o semblant al principi o final de la frase i les primeres interrogatives.

Comprenen ordenes de situació als 12 mesos; sobre els 18, la comprensió és més extensa i poden ensenyar, a petició de l'adult, parts del seu cos, objectes familiars i, fins i tot, seguir ordres més complexes. Comencen a demanar assenyalant.

A partir dels 24 mesos, el llenguatge comprensiu progressa ràpidament, coneixen el significat de molts verbs, comprenen els adjectius, entenen algunes preposicions, sobretot les relacionades amb les nocions espacials, coneixen més de 200 paraules i cada dia poden incorporar-ne al voltant de 10 noves.

Utilitzen frases amb més de dues paraules però amb elements absents, és el que es coneix com a "llenguatge telegràfic". Practiquen el llenguatge amb monòlegs mentre juguen i quan volen participar en conversacions col·lectives, no poden esperar el seu torn de paraula, el llenguatge és impulsiu.

Comencen a utilitzar les regularitzacions del llenguatge: *s'ha morit, estic corrint*, etc. Quan estan en contacte amb dues llengües diferents, les mesclen i utilitzen paraules de qualsevol de les dues indistintament: *el meu papà, no quiero taronja*, etc.

3. QUÈ ENSENYAR?

3.1 OBJECTIUS GENERALS DEL CICLE

El cicle que ens ocupa està emmarcat en l'etapa d'educació infantil i constitueix el primer cicle educatiu del sistema actual.

D'acord amb l'article 13 de la Llei orgànica 2/2006 educativa (LOE), l'etapa de l'educació infantil contribuirà a desenvolupar en les xiquetes i els xiquets les capacitats que els permeten:

- a) Conèixer el propi cos i el dels altres, les seues possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.
- b) Observar i explorar el seu entorn familiar, natural y social.
- c) Adquirir progressivament autonomia en les seues activitats habituals.
- d) Desenvolupar les capacitats afectives.
- e) Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, i també, exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.

- f) Desenvolupar habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d'expressió.
- g) Iniciar-se en les habilitats logicomatemàtiques, en la lectoescriptura i en el moviment, el gest i el ritme.

El decret 37/2008, de 28 de març, del Consell, que estableix els continguts del primer cicle de l'educació infantil, fixa els objectius d'aquest cicle i n'afegeix, als anteriors, dos més:

- h) Descobrir l'existència de dues llengües en contacte en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- i) Descobrir les tecnologies de la informació i comunicació

3.2 ÀREES CURRICULARS I BLOCS DE CONTINGUTS

Els continguts educatius de l'educació infantil s'organitzaran, d'acord amb el Reial decret 1630/2006, de 29 de desembre, en àrees corresponents a àmbits propis de l'experiència i del desenvolupament infantil. Segons el Decret 37/2008, del Consell, que estableix els continguts del primer cicle de l'educació infantil les àrees són:

- ✚ El coneixement de si mateix i l'autonomia personal.
- ✚ El medi físic, natural, social i cultural.
- ✚ Els llenguatges: comunicació i representació.

Les àrees han d'entendre's com a àmbits d'actuació i com a espais d'aprenentatges d'ordre actitudinal, procedimental i conceptual, que contribuiran al desenvolupament de les xiquetes i dels xiquets i afavoriran la seua aproximació a la interpretació del món, en atorgar-los significat i facilitar-los la seua participació activa en aquest.

Els objectius específics de cada una de les àrees en el primer cicle de l'educació infantil segons el D. 37/2008 del Consell son:

3.2.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal

- √ Conèixer el seu cos segmentàriament i globalment, les seues possibilitats i limitacions motrius.
- √ Descobrir el propi cos com a mitjà de comunicació amb el món.
- √ Conèixer les característiques externes del propi cos i descobrir les possibilitats d'acció.
- √ Desenvolupar les sensacions i percepcions: visuals, auditives, gustatives, olfactivas i tàctils com a canals privilegiats en el procés evolutiu heurístic.
- √ Desenvolupar, mitjançant diferents tipus de joc, els aspectes cognitiu, sensoriomotriu, lingüístic i afectiu.

3.2.2 Coneixement del medi físic, natural, social i cultural

- √ Descobrir les persones amb què interactua i establir-hi relacions socials i afectives.
- √ Aprendre a relacionar-se amb les persones que els envolten en acceptar les diferents emocions i sentiments amb què són obsequiats, expressar els propis sentiments i desenvolupar actituds d'interés i d'ajuda.
- √ Aprendre a observar i explorar activament en el seu entorn immediat i, amb ajuda de l'adult, elaborar la seua percepció d'aqueix entorn i atribuir-li significat.

3.2.3 Els llenguatges: comunicació i representació

- √ Descobrir la llengua com a mitjà de comunicació.
- √ Desenvolupar progressivament les capacitats en l'ús de les llengües oficials com a instruments de comunicació, d'aprenentatge i d'organització de la conducta.
- √ Conèixer i experimentar les formes culturals i lingüístiques heretades en la construcció de la pròpia identitat i, al mateix temps, aprendre a viure en una societat plural, en continu canvi i evolució.

- √ Comunicar-se amb els altres en utilitzar el llenguatge gestual i senzilles dramatitzacions.
- √ Descobrir ritmes senzills amb el cos, amb objectes i amb instruments senzills.
- √ Descobrir obres artístiques senzilles com a mitjà per a desenvolupar les capacitats creatives i interpretatives.
- √ Conèixer alguna obra d'art significativa.

3.3 BLOCS DE CONTINGUT

La LOMCE estableix que “els continguts són el conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa i a l'adquisició de competències”. Segons el RD 1630/2006, s'organitzen en àrees corresponents a àmbits de l'experiència i del desenvolupament infantil i s'agrupen al voltant dels blocs de continguts recollits en el Decret 37/2008.

3.3.1 El coneixement de si mateix i l'autonomia personal

Bloc 1. El cos i la pròpia imatge

- ❖ Les parts del cos.
- ❖ La relaxació global i segmentària.
- ❖ El control i l'autonomia del cos.
- ❖ El contacte corporal de la xiqueta i del xiquet amb els altres.
- ❖ Del fet d'agafar inicialment a agafar voluntàriament.
- ❖ Les situacions posturals.
- ❖ El coneixement i el desenvolupament dels sentits: vista, oïda, olfacte, gust, tacte.
- ❖ L'estimulació dels diferents sentits.
- ❖ El reconeixement i la identificació de persones i d'objectes pròxims al seu entorn.

- ❖ El reconeixement dels propis límits i possibilitats de percepció en situacions reals.
- ❖ L'àmbit afectiu en l'educació infantil: la interacció amb els adults, el contacte corporal, les emocions positives i negatives, les necessitats biològiques, la veu, la carícia, el balanceig, els gestos, etc.
- ❖ El coneixement de si mateix i dels altres i l'inici en l'aplicació de valors i normes elementals: la comunicació amb el gest, amb la mirada, amb el cos, amb la paraula, la imitació, etc.
- ❖ El període d'adaptació. Condicions per a l'adaptació: l'entrevista amb els pares i amb les mares, l'acceptació del fet que els seus fills i les seues filles se separen d'ells, l'ingrés escalonat al centre, l'organització de l'espai, etc.
- ❖ Coneixements, hàbits i actituds que afavorisquen el creixement i desenvolupament personal.
- ❖ Experiències per a l'adquisició d'hàbits de vida saludable en establir relacions entre la família, la institució i la comunitat.
- ❖ Crear un ambient que afavorisca l'adquisició d'hàbits d'higiene, alimentació i ordre.

Bloc 2. Joc i moviment

- ❖ El joc motor.
- ❖ El joc simbòlic.
- ❖ El joc social o individual.
- ❖ El joc espontani o dirigit.
- ❖ Els jocs amb el cos.
- ❖ Els jocs amb material.

Bloc 3. L'activitat i la vida quotidiana

- ❖ Les activitats en la vida quotidiana: evolució progressiva de l'autonomia.
- ❖ L'adquisició progressiva de les normes bàsiques que regulen la vida quotidiana.
- ❖ La interacció i la col·laboració a partir d'actituds positives per a establir relacions afectives amb els altres.

Bloc 4. L'atenció personal i la salut

- ❖ La institució escolar, la família i la comunitat com a model per a l'adquisició d'hàbits de vida saludable.
- ❖ Els hàbits d'alimentació.
- ❖ Els hàbits d'higiene.
- ❖ Els hàbits d'ordre. Criteris d'avaluació.
- ❖ Mostrar un coneixement progressiu i un control del cos de manera global i segmentària, en reconèixer i identificar-ne les parts i en expressar sensacions corporals.
- ❖ Aplicar una progressiva coordinació aparença-manual, mostrar i regular l'expressió dels sentiments i emocions mitjançant el joc individual i col·lectiu.
- ❖ Cuidar el cos i aplicar la higiene corporal fomentant hàbits que ajuden a mantindre una adequada salut física i mental.

3.3.2 Coneixement del medi físic, natural, social i cultural

Bloc 1. Medi físic: elements, relacions i mesures

- ❖ Les propietats elementals dels objectes: color, forma, textura, entre d'altres.
- ❖ Les agrupacions dels objectes.
- ❖ Les exploracions dels objectes mitjançant els objectes i les accions sobre aquests: estrényer, colpejar, refredar, calfar, etc.

- ❖ Experimentar amb els objectes amb els sentits: assaborir, oldre, sentir...
- ❖ El descobriment de l'objecte en l'espai i la situació de si mateix pel que a aquest.
- ❖ Els temps bàsics de la vida quotidiana: alçar-se, menjar, dormir la sesta.

Bloc 2. Acostament a la naturalesa

- ❖ Les característiques generals dels sers vius i de la matèria inerta.
- ❖ La identificació d'animals i de plantes del propi entorn: atenció i respecte.
- ❖ L'observació del temps atmosfèric: pluja, calor, fred.
- ❖ Gaudi i gust de les activitats a l'aire lliure en contacte amb la naturalesa.

Bloc 3. La cultura i vida en societat

- ❖ La identificació dels primers grups socials amb els quals viu i es relaciona.
- ❖ Les normes bàsiques de convivència amb els grups socials: compartir, escoltar, ajudar, esperar, atendre...
- ❖ Les primeres organitzacions socials: la família, l'escola i la casa.
- ❖ La no discriminació per raons de sexe en els aspectes següents: treball de les persones, tasques de la llar...
- ❖ Participar en les festes, les celebracions i les activitats culturals. Conèixer-les i gaudir-les.

3.3.3 Els llenguatges: comunicació i representació

Bloc 1. Les llengües i els parlants

- ❖ L'ús de la llengua oral per a comunicar-se, expressar desitjos i necessitats, i aprendre a actuar en col·laboració amb els altres.

- ❖ El desenvolupament progressiu de conceptes i de vocabulari lligats a l'adquisició dels coneixements.
- ❖ L'aplicació i l'ús adequat de normes bàsiques de convivència.
- ❖ La participació en activitats de grups en què interactua.

Bloc 2. Aproximació a la llengua escrita

- ❖ Escoltar narracions i lectures de contes i històries escrites.
- ❖ Observació i manipulació de documents impresos i presa de consciència del llenguatge escrit.

Bloc 3. La llengua com a instrument d'aprenentatge

- ❖ La comprensió i el fet d'escoltar textos senzills (contes, narracions curtes...) com a font de plaer i d'aprenentatge.
- ❖ Recitar textos literaris molt senzills de caràcter popular o folklòric (cançons de bressol, retafiles) que els faça gaudir de les sensacions de ritme, rima...
- ❖ L'ús del llenguatge lligat a altres sistemes de representació (moviment, música, imatges...), com ara la cançó o les dramatitzacions.
- ❖ El descobriment de la diversitat lingüística i cultural de l'entorn, i l'adquisició i reforçament de les realitzacions, valors i normes de la pròpia cultura.

Bloc 4. El llenguatge audiovisual i les tecnologies de la informació i de la comunicació

- ❖ La iniciació en l'ús d'instruments TIC.
- ❖ L'acostament a produccions infantils senzilles i breus amb les TIC.

Bloc 5. El llenguatge plàstic

- ❖ El descobriment del llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- ❖ L'experimentació i el descobriment dels elements del llenguatge plàstic (color, forma, textura...).
- ❖ La comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències mitjançant les produccions plàstiques realitzades amb tècniques senzilles.

Bloc 6. El llenguatge musical

- ❖ Descobrir les possibilitats sonores de la veu, del propi cos, d'objectes quotidians i d'instruments musicals.
- ❖ El soroll, el silenci i la música.
- ❖ Les qualitats del so: el ritme i la intensitat.
- ❖ Les cançons populars, danses, cançons de folklore i contemporànies, de ball i les audicions musicals.
- ❖ L'interés i la iniciativa per a participar en representacions musicals.

Bloc 7. El llenguatge corporal

- ❖ El descobriment de les possibilitats del cos per a expressar i comunicar sentiments i emocions.
- ❖ La representació espontània i induïda de personatges, fets i situacions senzilles individualment i grupalment de la vida quotidiana.
- ❖ El descobriment de l'espai a partir dels desplaçaments amb moviments diversos.

4. PROPOSTA PEDAGÒGICA PER NIVELLS

Prenent com a referència els objectius i continguts que s'especifiquen en el currículum d'educació infantil i les característiques psicoevolutives de l'alumnat de cada nivell, hem seqüenciat els aprenentatges de la manera següent:

4.1 NIVELL 1: D'1 A 2 ANYS

4.1.1 CONEIXEMENT DE SI MATEIX I AUTONOMIA PERSONAL

OBJECTIUS

- ✓ Conèixer el seu cos segmentàriament i globalment: reconèixer la seu imatge i identificar les parts de la cara, les mans, els peus i la panxa.
- ✓ Iniciar i afermar la marxa i fiançar l'equilibri estàtic i dinàmic.
- ✓ Descobrir les possibilitats d'acció del cos.
- ✓ Utilitzar els sentits per explorar i conèixer les característiques dels objectes.
- ✓ Iniciar l'adquisició d'una imatge ajustada de si mateix i una autoestima positiva.
- ✓ Identificar i expressar les seues necessitats bàsiques: dolor, fam, son, set...
- ✓ Iniciar l'adquisició d'hàbits i actituds relacionades amb la salut: higiene, alimentació saludable i descans.
- ✓ Manifestar les emocions bàsiques i començar a aprendre a reconèixer-les: enuig, alegria i tristesa.
- ✓ Iniciar progressivament la seua autonomia en les activitats quotidianes.

CONTINGUTS

Bloc 1. El cos i la pròpia imatge

- ❖ Les parts del cos: ulls, nas, boca, llengua, cap, mans, peus i panxa.
- ❖ La relaxació global.
 - ❖ Coordinació motora global i control del cos, límits i possibilitats.
 - ❖ La pinça digital.
 - ❖ La marxa i els desplaçaments autònoms.
- ❖ El contacte corporal de la xiqueta i del xiquet amb els altres i les expressions d'afecte.
- ❖ Del fet d'agafar inicialment a agafar voluntàriament.
- ❖ Les situacions posturals.
- ❖ L'ús dels sentits per relacionar-se amb el món que els envolta i percebre sensacions.
- ❖ El reconeixement i la identificació de persones i d'objectes pròxims al seu entorn.
- ❖ Les necessitats biològiques i els hàbits de descans, d'alimentació, d'higiene i d'ordre.

Bloc 2. Joc i moviment

- ❖ El joc sensoriomotor.
- ❖ El joc d'imitació.
- ❖ El joc social o individual: primeres interaccions i jocs en paral·lel.
- ❖ El joc espontani o dirigit.
- ❖ Els jocs amb el cos i el descobriment de les seues habilitats.
- ❖ Els jocs amb materials de la vida quotidiana.

Bloc 3. L'activitat i la vida quotidiana

- ❖ Inici de l'adquisició de normes bàsiques de convivència: saludar i acomiadar-se, respecte per l'espai personal i les pertinences dels altres...
- ❖ Regulació del propi comportament en determinades situacions de la vida escolar : escoltar, cuidar el material...
- ❖ Iniciativa i gust per conquerir l'autonomia i col·laborar amb l'adult en activitats quotidianes.
- ❖ Gust pel bon treball i per l'esforç.
- ❖ Descobriments de les rutines diàries escolars.
- ❖ Identificació del grup de pertinença i l'establiment de relacions afectives amb els altres membres del grup.

Bloc 4. L'atenció personal i la salut

- ❖ Establiment de rutines relacionades amb la higiene en l'entorn escolar.
- ❖ Estris i objectes relacionats amb la salut: de neteja personal, de roba d'abric, d'aliments saludables...
- ❖ Els hàbits d'alimentació saludable.
- ❖ Les normes de comportament a taula: ús adequat d'estrils, no tirar menjar, romandre segut...
- ❖ Els hàbits d'higiene: llavar-se les mans abans de menjar o quan s'embruten, torcar-se el nas amb paper, no ficar-se objectes en la boca....
- ❖ Inici d'hàbits relacionats amb l'ordre i la cura dels materials.
- ❖ Identificació de situacions i objectes potencialment perillosos.

4.1.2 CONEIXEMENT DEL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

OBJECTIUS

- ✓ Descobrir els grups socials en els quals participa i els diferents rols dels seus membres.
- ✓ Descobrir les persones amb qui interactua i establir-hi relacions socials i afectives.
- ✓ Aprendre a relacionar-se amb les persones que l'envolten expressant els propis sentiments.
- ✓ Iniciar la descoberta de tècniques de resolució pacífica dels conflictes.
- ✓ Explorar, descobrir i respectar els animals i les plantes de l'entorn.
- ✓ Observar els canvis que es produeixen en l'entorn en funció del clima.
- ✓ Gaudir de festes i celebracions i conèixer les característiques bàsiques d'aquestes.
- ✓ Conèixer elements quotidians de l'entorn immediat.
- ✓ Observar i explorar activament en el seu entorn.
- ✓ Elaborar la percepció de l'entorn i atribuir-li significat amb l'ajuda de l'adult.
- ✓ Experimentar amb nocions logicomatemàtiques senzilles: formes bàsiques, quantificadors, volums, etc.
- ✓ Iniciar-se en la utilització d'algunes nocions espacials.
- ✓ Iniciar-se en la manipulació funcional d'objectes i d'identificar qualitats bàsiques.
- ✓ Establir relacions senzilles entre objectes, animals i persones del seu entorn.

CONTINGUTS

Bloc 1. Medi físic: elements, relacions i mesures

- ❖ Les propietats elementals dels objectes: textura, temperatura, grandària, olor...
- ❖ Agrupacions dels objectes amb una característica comuna.

- ❖ Relació entre objectes i comparacions senzilles.
- ❖ Exploració i manipulació d'objectes: estrènyer, colpejar, refredar, calfar...
- ❖ Descobriments d'objectes i les seues funcionalitats.
- ❖ Percepció del temps mitjançant les rutines diàries.
- ❖ Aproximació a la seqüència numèrica.
- ❖ Percepció dels elements en l'espai.
- ❖ Reconeixement d'objectes propis, col·lectius i dels altres.

Bloc 2. Acostament a la naturalesa

- ❖ Identificació i característiques bàsiques d'animals de l'entorn pròxim.
- ❖ Cura i necessitats bàsiques de plantes.
- ❖ Temps atmosfèric: pluja, calor i fred.
- ❖ Els materials naturals: fusta, pedra, sorra, fibres vegetals...
- ❖ Primeres nocions relacionades amb el respecte i la cura del medi natural: estalvi d'aigua, reciclatge, cura d'éssers vius...

Bloc 3. La cultura i la vida en societat

- ❖ Grups socials amb els quals viu i es relaciona: la família i l'escola.
- ❖ Identificació i percepció dels diferents rols socials en la família i en l'escola: educador, company, cuinera, pare, mare, germans...
- ❖ Festes i celebracions tradicionals de l'entorn cultural i social immediat: Nadal, Falles, Carnestoltes, Pasqua, dia de la Pau...
- ❖ Identificació dels primers grups socials de pertinença.
- ❖ Inici de l'aplicació de les normes de convivència: compartir, escoltar, ajudar, esperar, atendre, actituds d'ajuda i de col·laboració, aproximació a la resolució pacífica de conflictes...

- ❖ Convencions socials: saludar i acomiadar-se, ús de per favor i de gràcies...
- ❖ Observació i atenció a manifestacions, successos i esdeveniments de l'entorn social de què forma part.

4.1.3 ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

OBJECTIUS

- ✓ Descobrir la llengua com a mitjà de comunicació.
- ✓ Progressar en el desenvolupament del llenguatge oral.
- ✓ Iniciar-se en la comprensió oral de contes amb el suport de les imatges.
- ✓ Expressar emocions, sentiments i desitjos mitjançant diversos llenguatges.
- ✓ Comunicar-se amb els altres utilitzant el llenguatge gestual.
- ✓ Desenvolupar l'atenció i la discriminació auditiva.
- ✓ Experimentar amb les qualitats dels sons: presència, absència, ritme i intensitat.
- ✓ Expressar-se plàsticament amb la utilització de diferents tècniques i materials.
- ✓ Iniciar el desenvolupament de la sensibilitat artística.
- ✓ Potenciar la seua capacitat creativa.
- ✓ Gaudir de la música i de les cançons.
- ✓ Iniciar-se en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

CONTINGUTS

Bloc 1. Les llengües i els parlants

- ❖ La llengua oral com a expressió comunicativa: necessitats bàsiques, preferències...
- ❖ Vocabulari general i específic dels àmbits d'experiència.
- ❖ Comprensió de frases i missatges senzills.

- ❖ Interacció en activitats de grup: escoltar i parlar.
- ❖ Iniciació a l'adequació del to de veu.
- ❖ Desenvolupament i perfeccionament de la pronunciació dels diferents sons.

Bloc 2. Aproximació a la llengua escrita

- ❖ Manipulació autònoma de contes i llibres i cura d'aquests.
- ❖ Traços que condueixen a la llengua escrita: el gargot.
- ❖ Identificació i interpretació d'imatges.

Bloc 3. La llengua com a instrument d'aprenentatge

- ❖ Textos populars: cançons de bressol, retafiles, etc. com a transmissores de la cultura.
- ❖ El llenguatge oral en representacions i dramatitzacions.
- ❖ Escolta i comprensió de textos literaris (retafiles, cançons de bressol...) amb ritme i rima.
- ❖ Observació i identificació de personatges en dramatitzacions curtes i teatres diversos.

Bloc 4. El llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i de la comunicació

- ❖ Produccions pròpies mitjançant les TIC.
- ❖ Les produccions audiovisuals com a eines d'aprenentatge i d'entreteniment.
- ❖ Identificació i funcionalitat d'instruments TIC: ràdio-cd, televisió, mòbils, càmera de fotos...
- ❖ Les produccions audiovisuals i el llenguatge verbal i no verbal.
- ❖ Interés i curiositat per les TIC

Bloc 5. El llenguatge plàstic

- ❖ Representació mitjançant les produccions plàstiques.
- ❖ Descobriments dels elements del llenguatge plàstic: color, forma, textura...
- ❖ La comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències amb produccions plàstiques realitzades amb tècniques senzilles.
- ❖ El descobriment d'obres plàstiques de l'entorn.
- ❖ Instruments relacionats amb les tècniques plàstiques: identificació, funcionalitat i atenció.
- ❖ Tècniques senzilles i produccions plàstiques com a mitjans de comunicació.
- ❖ Plaer per explorar diferents tècniques i materials plàstics.

Bloc 6. El llenguatge musical

- ❖ Possibilitats sonores del cos, dels objectes de l'entorn i dels instruments musicals.
- ❖ El soroll, el silenci i la música.
- ❖ Variacions rítmiques.
- ❖ Intensitat del so.
- ❖ Les cançons populars, la música contemporània i les audicions musicals.
- ❖ Gaudi de cançons i danses.
- ❖ La música com a mitjà de transmissió de coneixements.
- ❖ L'expressió d'emocions mitjançant la música.

Bloc 7. El llenguatge corporal

- ❖ El llenguatge no verbal i l'expressió de sentiments i emocions.
- ❖ La representació espontània i induïda de fets i situacions senzilles individualment i grupalment de la vida quotidiana.

- ❖ El gest com a eina de comunicació.
- ❖ Els desplaçaments per l'espai com a mitjà d'expressió.
- ❖ L'associació de les paraules i dels gestos assimilats.

4.2 NIVELL 2: DE 2 A 3 ANYS

4.2.1 CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

OBJECTIUS GENERALS

- ✓ Identificar els principals elements de l'esquema corporal i conèixer les seues funcionalitats. Experimentar les possibilitats i limitacions motrius del cos.
- ✓ Adaptar progressivament les postures del cos a diferents situacions i mantindre l'equilibri estàtic i dinàmic.
- ✓ Utilitzar els sentits per explorar i conèixer les característiques dels objectes.
- ✓ Desenvolupar una imatge ajustada de si mateix i una autoestima positiva.
- ✓ Identificar i expressar les seues necessitats bàsiques.
- ✓ Iniciar l'adquisició d'hàbits i actituds relacionades amb la salut.
- ✓ Reconèixer les emocions bàsiques i començar a aprendre i a gestionar-les.
- ✓ Augmentar progressivament la seua autonomia en les activitats quotidianes.

CONTINGUTS

Bloc 1. El cos i la pròpia imatge

- ❖ Parts del cos: parts de la cara, del cap, dels braços, de les mans, dels dits, de la panxa, del melic, del genoll, de les cames, dels peus...
- ❖ La pinça digital i la coordinació ocular i manual.
- ❖ Els sentits com a mitjà de percepció.

- ❖ Situacions posturals.
- ❖ La relaxació global i segmentària.
- ❖ Emocions, afectivitat i necessitats bàsiques.
- ❖ Adaptació a l'entorn escolar.
- ❖ Hàbits, actituds i coneixements per al creixement personal i la vida saludable.

Bloc 2. Joc i moviment

- ❖ El joc motor.
- ❖ El joc simbòlic.
- ❖ El joc social i individual.
- ❖ El joc espontani i dirigit
- ❖ Els jocs amb el cos.
- ❖ Els jocs amb materials estructurats i desestructurats.

Bloc 3. L'atenció personal i la salut

- ❖ Les normes bàsiques de convivència.
- ❖ Regulació del propi comportament i l'inici dels mecanismes inhibitoris.
- ❖ L'autonomia personal.
- ❖ El autoconcepte i l'estima per un mateix.
- ❖ Les rutines diàries escolars i el desenvolupament d'hàbits.
- ❖ Col·laboració i interacció amb els altres.
- ❖ La cura personal: interès i actitud positiva pel desenvolupament d'hàbits saludables.

4.2.2 CONEIXEMENT DEL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

OBJECTIUS

- ✓ Descobrir algunes característiques diferencials entre les persones.
- ✓ Participar en els grups socials i respectar normes bàsiques de convivència i relació.
- ✓ Exercitar la resolució pacífica dels conflictes.
- ✓ Explorar, descobrir i respectar els animals i les plantes de l'entorn.
- ✓ Observar els canvis que es produeixen en l'entorn en funció del clima.
- ✓ Gaudir de festes i celebracions i conèixer les característiques bàsiques d'aquestes.
- ✓ Conèixer elements quotidians de l'entorn immediat.
- ✓ Descobrir propietats dels objectes: colors, textures, grandària, pes, etc.
- ✓ Adquirir nocions logicomatemàtiques senzilles: formes bàsiques, quantificadors molts-pocs, memorització de la seqüència numèrica fins al 10.

CONTINGUTS

Bloc 1. Medi físic: elements, relacions i mesures

- ❖ Les propietats elementals dels objectes: color, forma, textura, grandària...
- ❖ Les agrupacions dels objectes i primeres classificacions.
- ❖ Successió temporal.
- ❖ Experimentació, manipulació i observació, iniciació a la investigació científica.
- ❖ Ubicació espacial dels objectes i d'un mateix: nocions espacials elementals.
- ❖ La seqüència numèrica: memorització de l'1 al 10, aproximació a les grafies de l'1 i del 2, iniciació al recompte d'objectes.

Bloc 2. Acostament a la naturalesa

- ❖ Les característiques generals d'alguns animals comuns: aspecte, alimentació, ecosistema...
- ❖ La identificació d'animals i de plantes del propi entorn: atenció i respecte.
- ❖ La matèria inerta.
- ❖ L'observació del temps atmosfèric: pluja, calor, fred, vent, neu, nuvolat...
- ❖ Gaudi i gust per les activitats a l'aire lliure en contacte amb la naturalesa.
- ❖ Hàbits relacionats amb el respecte i la cura del medi natural: estalvi d'aigua, reciclatge, cura d'essers vius...

Bloc 3. La cultura i la vida en societat

- ❖ La identificació dels primers grups socials amb els quals viu i es relaciona: família, classe i escola.
- ❖ Les normes bàsiques de convivència amb els grups socials: compartir, escoltar, ajudar, esperar, atendre...
- ❖ Les primeres organitzacions socials: la família, l'escola i la casa.
- ❖ La no discriminació per raons de sexe: treball de les persones, tasques de la llar, rols familiars...
- ❖ Les festes, les celebracions i les activitats culturals de l'entorn. Conèixer-les i gaudir-les.
- ❖ Observació i atenció a manifestacions, successos i esdeveniments de l'entorn de què forma part.

4.2.3 ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

OBJECTIUS

- ✓ Progressar en el desenvolupament del llenguatge oral.
- ✓ Iniciar-se en la comprensió oral de contes amb el suport de les imatges.
- ✓ Expressar emocions, sentiments i desitjos amb diversos llenguatges.
- ✓ Desenvolupar l'atenció i la discriminació auditiva.
- ✓ Observar algunes qualitats dels sons: presència-absència, ritme, to i intensitat.
- ✓ Expressar-se plàsticament utilitzant diferents tècniques i materials.
- ✓ Iniciar el desenvolupament de la sensibilitat artística.
- ✓ Potenciar la seua capacitat creativa.
- ✓ Gaudir de la música i de les cançons.
- ✓ Iniciar-se en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

CONTINGUTS

Bloc 1. Les llengües i els parlants

- ❖ L'ús de la llengua oral per a comunicar-se i expressar-se.
- ❖ Interacció en activitats de grup: escoltar i parlar.
- ❖ El llenguatge com a eina per a aprendre a actuar en col·laboració amb els altres.
- ❖ Conceptes i vocabulari lligats a l'adquisició dels coneixements.
- ❖ L'entonació i la pronunciació.
- ❖ L'aplicació i l'ús adequat de normes bàsiques de convivència.
- ❖ La participació en activitats de grups en què interactua.
- ❖ Adequació del to de veu en diferents situacions socials.

Bloc 2. Aproximació a la llengua escrita

- ❖ Escolta, manipulació i observació autònoma de narracions escrites.
- ❖ Presa de consciència del llenguatge escrit.
- ❖ Els diferents suports de la llengua escrita: llibre, diari, revista, agenda...
- ❖ Cura de llibres i contes.
- ❖ El traç com a pas previ de l'escriptura: control i direccionalitat.

Bloc 3. La llengua com a instrument d'aprenentatge

- ❖ La comprendre i escoltar textos senzills (contes, narracions curtes...) com a font de plaer i d'aprenentatge.
- ❖ La llengua en la transmissió de la cultura.
- ❖ Recitar textos literaris molt senzills: ritme, rima...
- ❖ L'ús del llenguatge relacionat amb uns altres sistemes de representació com ara la cançó o les dramatitzacions.
- ❖ El descobriment de la diversitat lingüística i cultural de l'entorn.
- ❖ Respecte per la diversitat lingüística i cultural de l'entorn.
- ❖ L'adquisició i reforçament de les realitzacions i dels valors de la cultura valenciana.
- ❖ Observació i identificació de personatges en dramatitzacions curtes i teatres diversos.

Bloc 4. El llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i de la comunicació

- ❖ L'ús d'instruments TIC en l'aprenentatge i en la vida quotidiana.
- ❖ L'acostament a produccions infantils senzilles i breus mitjançant les TIC.
- ❖ Produccions pròpies amb les TIC.

- ❖ Identificació i funcionalitat d'instruments TIC.
- ❖ Les produccions audiovisuals i el llenguatge verbal i no verbal.
- ❖ Interés i curiositat per les TIC.

Bloc 5. El llenguatge plàstic

- ❖ El llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- ❖ L'experimentació i el descobriment dels elements del llenguatge plàstic (color, forma, textura...).
- ❖ La comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències amb produccions plàstiques realitzades amb tècniques senzilles.
- ❖ Instruments relacionat amb les tècniques plàstiques: identificació, funcionalitat i cura.
- ❖ Plaer per explorar diferents tècniques i materials plàstics.
- ❖ La comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències mitjançant produccions plàstiques realitzades amb tècniques senzilles.
- ❖ El descobriment d'obres plàstiques de l'entorn.

Bloc 6. El llenguatge musical

- ❖ Possibilitats sonores de la veu, del propi cos, d'objectes quotidians i d'instruments musicals.
- ❖ El soroll, el silenci i la música.
- ❖ Les qualitats del so: imitació de variacions rítmiques, intensitat.
- ❖ Discriminació auditiva.
- ❖ Les cançons populars, danses, cançons de folklore, contemporànies, de ball i les audicions musicals.
- ❖ L'interés i la iniciativa per a participar en representacions musicals.

- ❖ La música com a mitjà de transmissió de coneixements, sentiments i experiències.
- ❖ L'expressió d'emocions mitjançant la música.

Bloc 7. El llenguatge corporal

- ❖ Possibilitats del cos per a expressar i comunicar sentiments i emocions.
- ❖ La representació espontània i induïda de personatges, fets i situacions senzilles de individualment i grupalment de la vida quotidiana.
- ❖ El descobriment de l'espai a partir dels desplaçaments amb moviments diversos.
- ❖ Adquisició progressiva d'autonomia en els seus desplaçaments per l'espai.
- ❖ El llenguatge no verbal i l'expressió de sentiments i emocions.
- ❖ El gest com a eina de comunicació.
- ❖ L'associació de les paraules i dels gestos assimilats.

5. ELEMENTS TRANSVERSALS

El Decret 37/2008, de 3 d'abril, que estableix els continguts per al primer cicle de l'educació infantil, promou que "les programacions didàctiques desenvolupen continguts des de la perspectiva de la tolerància, la solidaritat, la responsabilitat (particularment en el consum i comportament vial), la pau, la salut, la sostenibilitat i la igualtat entre els sexes, de manera que facilite el desenvolupament intel·lectual, afectiu i social dels xiquets i de les xiquetes, i els ajude a relacionar-se amb els altres i a aprendre les pautes de convivència".

Els valors són continguts que impregnen tota l'acció educativa i que estan orientats al desenrotllament integral de la persona.

Aquells valors que considerem més rellevants en aquesta etapa vital del nostre alumnat de formació de la seua identitat són els relacionats amb l'educació emocional i les habilitats socials.

El treball col·laboratiu, el respecte als altres, l'empatia, la igualtat i la no discriminació, el sentiment de pertinença al grup, les habilitats de resolució pacífica de conflictes, el

reconeixement i la gestió de les emocions, la iniciativa i la participació, etc. són tractats amb especial cura en aquest cicle.

D'una altra banda, els relacionats amb el medi ambient i la sostenibilitat són especialment rellevants en la societat actual i estan presents en la vida quotidiana de l'escola.

Aquests valors, juntament amb els relacionats amb l'atenció de la salut, l'educació vial, la importància de la creativitat, de la curiositat, etc. impregnaran tota la tasca educativa i la vida diària escolar.

6. METODOLOGIA

D'acord amb la LOE, i amb el Decret 37/2008, de 3 d'abril, del Consell, que estableix els continguts del primer cicle de l'educació infantil, la metodologia de treball es basarà en les experiències, les activitats i el joc, i fomentarà un ambient d'afecte i confiança, per potenciar l'autoestima i la integració social dels alumnes. A més, les característiques funcionals del pensament global infantil exigeix organitzar l'acció didàctica des d'una perspectiva globalitzadora.

6.1 CRITERIS I ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES

A més de la inspiració pedagògica de Maria Montessori, Emmi Pikler, Aucouturier, Elionor Goldchmied, la filosofia Reggio Emilia, el mètode Waldorf, el sistema Amara Berri i les aules Snoezelen de Verheul i Hulsegge, les teories constructivistes de Glaserfelds, Piaget i Vygotski, l'aprenentatge significatiu d'Ausubel i la concepció pedagògica de l'Escola Nova són les principals bases en les quals es basen els criteris metodològics de l'acció pedagògica del centre:

Activitat i autonomia: els xiquets i les xiquetes aprenen manipulant, investigant, explorant, observant i utilitzant l'assaig i l'error. Com deia Emmi Pikler "El xiquet o la xiqueta que aconsegueix alguna cosa pels seus propis mitjans adquireix una altra classe de coneixement que qui que rep la solució feta". Considerem als xiquets i a les xiquetes com a éssers actius, agents del seu propi aprenentatge.

Motivació i curiositat: cal afavorir situacions i experiències que captin l'interés dels xiquets i de les xiquetes i estimulen la seua curiositat innata. Com afirma el neurocientífic Francisco Mora, el cervell sol pot aprendre si hi ha emoció, l'atenció s'alimenta de la novetat.

Individualització i diversitat: cal partir dels coneixements i habilitats previs de l'alumnat, dels seus interessos, del seu bagatge emocional, de les seues circumstàncies familiars, socials i personals, de l'estil d'aprenentatge predominant de cadascun per tal d'adequar el procés d'ensenyament i aprenentatge i aconseguir aprenentatges significatius, tot respectant sempre els diferents ritmes de cada xiqueta i de cada xiquet.

Socialització: integrar el context social i cultural en el qual viuen l'alumnat en l'acció educativa, afavorir les relacions entre els iguals i amb els adults, desenvolupar l'ús de les normes de convivència bàsiques, iniciar el desenvolupament de les habilitats socials, etc. és primordial per potenciar el desenvolupament social de les xiquetes i dels xiquets i afavorir el creixement del grup. Cal fomentar experiències d'aprenentatge que afavorisquen la interacció interpersonal, la integració i el treball col·laboratiu amb diferents tipus d'agrupació.

Intuïció i enfocament vivencial: utilitzarem els sentits i l'experiència personal com les principals vies perquè l'enteniment capte la realitat i, per tant, els aprenentatges. Partirem, sempre que siga possible, de l'observació, l'exploració i la manipulació directa de la realitat.

Creativitat: cal afavorir situacions que creen la necessitat de plantejar nous problemes i de resoldre'ls en buscar diferents alternatives. Planificarem activitats obertes en les quals cada xiquet i cada xiqueta actue de manera singular i original amb total llibertat per tal de desenrotllar la seua capacitat imaginativa, creadora i transformadora.

Joc: com van expressar Laguía i Vidal, el joc és més que un plaer, és una necessitat vital i la primera eina dels xiquets i de les xiquetes per conèixer-se a si mateix i el món que li envolta. El joc simbòlic, els jocs de construcció, el joc motor i els jocs d'experimentació són els tipus de joc predominants en aquesta edat. L'organització i ambientació dels espais afavorirà situacions en les quals es desenvolupen aquests tipus de joc lliurement i espontàniament.

6.2 EL TEMPS

Horari

L'article 10 del Decret 37/2008 estableix que “la intervenció escolar haurà d'orientar-se gradualment a cada xiquet i xiqueta en el començament de l'adquisició d'hàbits i rutines, tot atenent les característiques de la infància. El temps ha d'organitzar-se de manera que pugui donar resposta a les necessitats biològiques d'higiene, de descans, de seguretat, de relació, de comunicació, entre d'altres”. Per tant, la distribució horària de les activitats diàries de l'aula és flexible ja que partirem de les experiències proposades, de les necessitats bàsiques i dels ritmes dels xiquets i de les xiquetes per tal d'organitzar la jornada escolar atenent a la totalitat dels àmbits d'experiència des d'un enfocament globalitzador, i no d'un horari rígid amb períodes estipulats per a cada àrea.

Seqüenciació dels continguts

En la seqüenciació dels continguts al llarg del curs, cal tindre en compte:

- √ El calendari escolar del curs 2019-2020.
- √ El principi de gradualitat i progressió dels objectius.
- √ L'estructura interna i les connexions dels continguts desenvolupats.
- √ El nivell de desenvolupament dels alumnes i les capacitats i coneixements previs.
- √ Els centres d'interés més comuns i motivadors en l'alumnat d'aquesta edat.
- √ Els esdeveniments culturals, socials i naturals de l'entorn.

6.3 ESPAI

El decret 21/2019, que regula l'organització i el funcionament de les escoles infantils de primer cicle públiques, recull els criteris que han de prevaldre en l'organització espacial d'aquests centres de manera molt específica.

“ L’ambient i els espais del centre s’han d’organitzar i preparar de manera que permeten que el xiquet i la xiqueta es troben en un ambient acollidor, segur i estable, que els faciliten els primers reconeixements i contactes amb el nou entorn, que els ajuden a relacionar-se amb els altres i que donen una resposta clara a les seues necessitats.

Hi ha d’haver un espai on els xiquets i les xiquetes s’expressen lliurement amb la música, la pintura i els seus múltiples llenguatges.

D’altra banda, els espais han d’oferir als xiquets i a les xiquetes la possibilitat que construisquen per ells mateixos estructures, ambients, etc. per a fomentar la seua creativitat.

Els espais han de ser lluminosos, preferiblement diàfans, i no han d’estar saturats de materials, objectes, colors, etc.

Caldrà diferenciar els espais d’aprenentatge o els racons específics d’activitat.

L’organització dels espais i la distribució dels recursos han de ser flexible i es fa amb la finalitat de:

- a) Permetre el desplaçament autònom del xiquet o de la xiqueta per a afavorir la seua llibertat de moviment i la riquesa de possibilitats que conviden al recolliment, al descans, al joc manipulador, a la interacció i la cooperació amb l’altre..., i també, d’altres per a la descàrrega i l’expansivitat.
- b) Cobrir i possibilitar les necessitats fisiològiques del xiquet o de la xiqueta.
- c) Permetre el treball autònom i facilitar l’acció de grup.
- d) Respondre a les necessitats d’exploració, d’experimentació i de joc”.

La disposició de l’espai ha de proporcionar un ambient que possibilita el desenvolupament integral del xiquet i de la, pel que fa als aspectes sensorials, perceptius, motors, de necessitats fisiològiques i de relacions socials, afectivitat i comunicació.

En partir del fet que no hi ha una organització ideal, l’educador o l’educadora s’encarregarà de buscar la més adequada per a les característiques del seu grup d’acord amb les condicions materials de les quals disposa.

6.4 MATERIALS

El decret 21/2019, que regula l'organització i el funcionament de les escoles infantils de primer cicle públiques estableix que:

“En l'exercici de l'autonomia pedagògica, correspon a l'equip educatiu adoptar els materials del currículum que hagen d'utilitzar-se en el desenvolupament dels diversos ensenyaments. (...) Els materials de l'infant han d'estar al seu abast. Es primaran els materials naturals i no estructurats”.

D'una altra banda, cal que els materials:

- ✚ Aporten un marc ambiental ric en estímuls, que afavorisca la interacció i estimule la curiositat infantil.
- ✚ Fomenten experiències significatives.
- ✚ Augmenten les possibilitats de desenvolupament dels xiquets i de les xiquetes.
- ✚ Presenten models de persones i comportaments no estereotipats o sexistes.
- ✚ Asseguren l'existència de referents culturals diversos existents, de manera que qualsevol xiqueta o xiquet pugui veure's identificat i identifique la resta de cultures.

Els materials es conceben en sentit ampli, han de ser aportats per tota la comunitat educativa i promouen una educació activa, connectada als interessos i a les experiències dels xiquets i de les xiquetes, i han de ser, al mateix temps, facilitadors del treball amb diversitat de materials (fustetes, caixes de cartó, teles, farina...) i programacions obertes: projectes de treball, recerca en l'aula, recerca del medi, etc.

En l'elaboració i la utilització de materials curriculars, les mestres i el personal educador hauran d'atendre's al que disposa l'article 32 de la Llei de propietat intel·lectual (text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, modificat per la Llei 21/2014, de 4 de novembre, sobre les cites, les ressenyes i la il·lustració amb finalitats educatives o d'investigació científica.

7. AVALUACIÓ

D'acord amb l'Ordre de 24 de juny de 2008, cal que l'avaluació en l'etapa d'educació infantil siga contínua, global i formativa, relacionada amb les capacitats expressades en els objectius de cicle i en els criteris d'avaluació del Decret 38/2008.

Cal considerar l'avaluació com a un procés sistemàtic de recollida d'informació rigorosa orientada a la revisió constant del procés d'ensenyança-aprenentatge del qual formen part els èxits aconseguits per l'alumnat, la intervenció educativa per aconseguir-los, la programació didàctica i el seu ajust constant. Per tant, es portarà a terme tant l'avaluació i seguiment de l'aprenentatge de l'alumnat, com de tot allò relacionat amb el procés d'ensenyança-aprenentatge.

En l'historial educatiu, cal incloure l'informe inicial (annexes 1 i 2), el qüestionari d'inici de l'escolaritat (annex 3), els informes trimestrals que cal entregar a les famílies i l'informe final de cicle (annex 4) pel que fa als criteris d'avaluació (annex 5).

Si fora necessari, l'avaluació dels alumnes amb necessitats educatives especials es regirà, amb caràcter general, amb les mateixes premisses esposades anteriorment, com regula l'Ordre de 24 de juny de 2008, de l'avaluació en l'etapa d'educació infantil.

El Decret 37/2008, de 28 març, del Consell, pel qual s'estableixen els continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil a la Comunitat Valenciana ens indica que

“En l'educació infantil parlar d'avaluació és reflexionar sobre la intervenció educativa (actituds, models, interacció, espais, etc.), les actituds del personal no docent davant dels xiquets i de les xiquetes, la col·laboració educativa de les famílies. És avaluar la distribució de l'espai, dels temps i dels ritmes; és avaluar tots els elements personals i materials que envolten el procés educatiu de la xiqueta i del xiquet, és, en definitiva, reflexionar sobre la pròpia avaluació”.

7.1 AVALUACIÓ DELS PROCESSOS EDUCATIUS

En el procés d'ensenyança-aprenentatge, incideixen aspectes estructurals, organitzatius i funcionals de l'aula i del centre educatiu. La coordinació del cicle, l'adequació d'horaris generals del centre, etc. seran avaluats per l'equip educatiu i l'organització de l'aula, la distribució d'espais, l'aprofitament dels recursos, l'adequació de les activitats proposades i tot allò relacionat amb l'àmbit de l'aula serà avaluat per la tutora o el tutor.

L'avaluació del procés d'ensenyança-aprenentatge recollirà aquestes dimensions:

- √ **Planificació de l'ensenyament en la programació didàctica de l'aula:** relació amb el projecte curricular de cicle, elaboració, contingut, flexibilitat en l'aplicació, etc.
- √ **Metodologia utilitzada:** agrupaments, materials didàctics, distribució dels espais, adequació de la temporalització, tipologia i caràcter globalitzador de les activitats i els procediments, motivació, clima de l'aula, utilització dels recursos externs al centre educatiu, etc.
- √ **Procés d'avaluació:** tècniques i recursos utilitzats, instruments, ús de la informació obtinguda, etc.
- √ **Atenció a la diversitat:** personalització de l'atenció a l'alumnat, relació amb els equips d'atenció primera i altres especialistes de la zona o del centre educatiu, adaptacions d'accés al currículum, mesures de reforç, etc.
- √ **Relacions amb les famílies:** reunions realitzades, planificació d'activitats amb la col·laboració de les famílies, instruments d'informació i vies de comunicació entre les famílies i el docent o la docent, etc.

7.2 AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'APRENTATGE

L'avaluació de l'alumnat s'expressarà amb termes qualitius i recollirà els progressos efectuats pels alumnes i per les alumnes. Es portarà a terme en diferents moments:

- √ **Avaluació inicial:** l'objectiu primordial es obtindrà informació precisa del punt de partida de la xiqueta o del xiquet quan comença el curs després de les vacances o

quan s'incorpora al centre educatiu per primera vegada per tal de detectar els coneixements previs, l'estadi maduratiu, etc.

- √ **Avaluació formativa:** per regular, orientar i corregir el procés educatiu amb les dades obtingudes sistemàticament.
- √ **Avaluació final:** la informació obtinguda en aquest moment determinarà si l'alumnat ha assolit els objectius proposats tant en la proposta del currículum, com els objectiu didàctics de les programacions didàctiques. Es tindran en compte els criteris generals d'avaluació plantejats (annex 5). A final del curs, es realitzarà l'informe de final de cicle.

7.3 TÈCNiques I INSTRUMENTS

- √ **Observació:** diari d'aula, anecdotaris, registres sistemàtics i escales, fotos i vídeos i anàlisi dels treballs i de les produccions de l'alumnat.
- √ **Entrevista:** qüestionaris a les famílies i a uns altres professionals que tinguen relació amb el desenvolupament educatiu del xiquet o de la xiqueta (equips d'atenció primera, equips psicopedagògics, serveis socials, etc).

Considerem l'avaluació com una fase important del procés educatiu. Al llarg d'aquest nivell, ha de ser vista com un procés continuat i sistemàtic que segueix l'evolució del xiquet o de la xiqueta, i valorarà, dia a dia, el seu ritme de maduració i l'adquisició d'hàbits i aprenentatges.

L'avaluació ha de servir-nos per a millorar i adequar la intervenció pedagògica a les necessitats cada alumne o alumna.

Per aquest motiu, haurà d'anar orientada a tots els elements que constitueixen el procés d'ensenyança-aprenentatge (xiquets i xiquetes, educadors i educadores, recursos, organització i metodologia).

Les característiques que hauran de marcar el procés d'avaluació en aquest nivell són:

- ✚ **Global**, és a dir, estar referida al conjunt de les capacitats expressades en els objectius que ens proposem.
- ✚ Ser **individual**, de manera que ens permeta captar les diferències individuals i els diferents ritmes de desenvolupament.
- ✚ **Contínua**, la qual cosa ens possibilitarà orientar i corregir el procés educatiu de manera regular.

Els instruments d'avaluació dels quals ens podem servir són:

- ❖ **Avaluació inicial:** una sèrie de pautes d'observació, que serviran com a model al docent per a conèixer l'estat inicial del xiquet o de la xiqueta al començament del curs. Juntament amb aquest instrument d'avaluació, es trobarien l'entrevista inicial amb els pares i l'observació directa del xiquet o de la xiqueta durant els primers dies (pautes d'observació de l'adaptació a l'escola).
- ❖ **Avaluació contínua:** registres d'observació sistematitzats per a cada unitat didàctica o projecte de treball, que tindran com a base els objectius didàctics proposats en cada moment.
- ❖ **Avaluació final:** registre d'observació basat en els criteris d'avaluació del cicle.

S'haurà d'avaluar, a més, la distribució i l'organització espacial i temporal, ja que són factors que influeixen en el procés d'ensenyança-aprenentatge i poden potenciar o entorpir la seua qualitat.

ANNEX 1

AVALUACIÓ INICIAL 1-2 ANYS

Curs: _____ Nivell: _____

Escolarització prèvia SÍ/NO. Llengua/llengües del nucli familiar: _____

Nom: _____ Cognoms: _____ Data de naixement: _____

	SÍ	NO	OBSERVACIONS
Gateja.			
Camina amb autonomia.			
Roman assegut sense recolzament.			
Es volta quan està gitat.			
Agafa objectes amb la pinça digital.			
Puja escales gatejant o agafant-se de la mà de l'adult.			
Gira el cap per buscar l'origen d'un soroll.			
Pronuncia 2 paraules, com a mínim.			
Reacciona a la paraula "no".			
Comprén i segueix ordres senzilles: vine, dona'm...			
Repeteix sons i síl·labes.			
Reconeix el seu nom.			
Manipula objectes i materials desconeguts.			
Es relaxa quan les condicions són afavoridores.			
Llança objectes.			
Es mostra tranquil quan un altre xiquet s'acosta a ell o a ella.			
Distingeix entre persones conegudes i desconegudes.			
Explora espais nous amb la presència de la figura de referència.			
Mira a la cara de la persona que li parla.			
Expressa desitjos i sentiments.			
Reconeix la seua imatge en un espill o en una fotografia.			
Assenya-la alguna part del cos.			
Busca objectes amagats quan els ha vists desaparèixer.			
Imita gestos simples.			

Observacions: _____

_____, ____ de/d' _____ de _____

ANNEX 2

AVALUACIÓ INICIAL 2-3 ANYS

Curs: _____ Nivell: _____

Escolarització prèvia SÍ/NO. Llengua/llengües del nucli familiar: _____

Nom: _____ Cognoms: _____ Data de naixement: _____

	SÍ	NO	OBSERVACIONS
Coneix i assenyala les principals parts del cos.			
Reconeix la seua imatge en una fotografia.			
Camina amb seguretat.			
Puja escales alternant els dos peus.			
Bota amb els dos peus junts.			
Es lleva peces de roba simples (sabates, calcetins...).			
Utilitza amb una certa autonomia objectes d'alimentació.			
Fa torres de més de 5 blocs.			
Segueix amb la vista els moviments de la mà.			
Pot mantindre l'atenció en una activitat de 8 a 10 minuts.			
Passa les pàgines dels contes de cartró dur.			
Gargoteja lliurement.			
Demana ajuda quan és necessari.			
Manifesta les seues necessitats.			
Controla els esfínters.			
Combina 2 o 3 paraules en una frase.			
Comprén missatges senzills.			
Gaudeix de les demostracions d'afecte que rep.			
Mostra molta dependència de l'adult.			
Es relaciona amb els altres xiquets o xiquetes positivament.			
Es frustra amb facilitat.			
Explora l'espai i els materials de manera autònoma.			
Desenvolupa jocs simbòlics.			
Imita accions i moviments senzills.			
Troba a faltar un objecte que ha desaparegut.			
Resol trencaclosques de 2 peces.			
Resol encaixables de 3 a 5 peces			

Observacions: _____

_____, ____ de/d' _____ de _____

ANNEX 3

Historial educatiu/ *Historial educativo* Qüestionari/Cuestionario

Nom/Nombre: _____ Cognoms/Apellidos: _____

Data de naixement/ *Fecha de nacimiento*: _____

Lloc de naixement/ *Lugar de nacimiento*: _____

Adreça/Dirección: _____ Telèfons/Teléfonos: _____

Ciutat/Ciudad _____

1. Dades familiars/*Datos familiares*

1.1 Del pare/*Del padre*:

Nom/Nombre: _____ Cognoms/Apellidos: _____

Professió/Profesión: _____ Estudis/Estudios: _____

Situació laboral/*Situación laboral*: _____

Horari laboral/*Horario laboral*: _____

1.2 De la mare/*De la madre*:

Nom/Nombre: _____ Cognoms/Apellidos: _____

Professió/Profesión: _____ Estudis/Estudios: _____

Situació laboral/*Situación laboral*: _____

Horari laboral/*Horario laboral*: _____

1.3 Circumstàncies significatives (pares separats, família monoparental, morts, etc.)/
Circunstancias significativas (padres separados, familia monoparental, muertos, etc.):

En un d'aquets casos el xiquet o la xiqueta viuen amb/*En uno de estos casos el niño o la niña viven con*: _____

Nombre de germans/*Número de hermanos*: _____ Lloc que ocupa entre ells/*Lugar que ocupa entre ellos*: _____ Viuen a casa d'altres familiars?/*¿Viven en casa otros familiares?*: _____ Parentiu/Parentesco: _____

Hi ha algun problema de salut familiar?/*¿Hay algún problema de salud familiar?*:
_____ En cas afirmatiu, quin problema?/*En caso afirmativo, ¿qué problema?*: _____

1. Salut/Salud

Estat general de salut/*Estado general de salud*: _____

Vacunacions/*Vacunaciones*: _____ Problemes específics: malalties, al·lèrgia o algun altre aspecte de la seua salut/ *Problemas específicos: enfermedades, alergias o algún aspecto de su salud*: _____

Porta algun tractament mèdic?/*¿Lleva algún tratamiento médico?*: _____

Hi ha indicacions o recomanacions significatives del metge?/*¿Hay indicaciones o recomendaciones significativas del médico?*: _____

2. Conducta emocional social/*Conducta emocional social*

Ratlleu el que siga procedent/*Tachar lo que proceda*.

Depén molt dels pares?/*¿Depende mucho de los padres?*: SÍ/NO .

Té por a alguna cosa?/*¿Tiene miedo a alguna cosa?*: SÍ/NO.

Té malsons sovint?/*¿Tiene pesadillas frecuentes?*: SÍ/NO.

4. Hàbits/*Hábitos*:

4.1 Alimentació/*Alimentación*:

Menja de tot?/*¿Come de todo?*: SÍ/NO

Cal estimular-lo perquè menge?/*¿Hay que estimularlo para que coma?*: SÍ/NO

4.2 Son/*Sueño*

Quantes hores dorm a la nit?/*¿Cuántas horas duerme por la noche?*: _____

Dorm sol?/*¿Duerme solo?*: SÍ/NO

En cas negatiu, amb qui?/*En caso negativo, ¿con quién?*: _____

5. Jocs/*Juegos*

S'entreté sol?/*¿Se entretiene solo?*: SÍ/NO.

Busca la presència d'una altra persona?/*¿Busca la presencia de otro?*: SÍ/NO

Quin tipus de joc prefereix?/*¿Qué tipo de juego prefiere?*: _____

Quins joguets li agraden més?/*¿Qué juguetes le gustan más?*: _____

Quina actitud té amb els joguets?/*¿Qué actitud tiene con los juguetes?*: _____

En el joc, es manifesta actiu?/*¿En el juego, se manifiesta activo?*: SÍ/NO

El pare i la mare juguen diàriament amb el xiquet o la xiqueta?/*¿El padre y la madre juegan diariamente con el niño o con la niña?*: SÍ/NO.

Sol veure la TV?/¿Suele ver la TV?: SÍ/NO.

Hi ha selecció prèvia dels programes de la TV que veu el xiquet o la xiqueta?/

¿Hay selección previa de los programas a ver por el niño o por la niña? SÍ/NO.

6. Relacions familiars/Relaciones familiares

De quant de temps disposa la família per a estar junta?/¿De cuánto tiempo dispone la familia para estar juntos?: _____ Normalment, qui dedica més temps al xiquet o a la xiqueta?/¿Normalmente quién le dedica más tiempo al niño o a la niña?: _____

Com és la relació amb els seus germans?/¿Cómo es la relación con sus hermanos?: _____ Estan els pares d'acord en els aspectes fonamentals de l'educació del xiquet o de la xiqueta?/¿Están los padres de acuerdo en los aspectos fundamentales de la educación del niño o de la niña?: SÍ/NO

Quins aspectes ressaltarien de la personalitat del seu fill o de la seua filla?/ ¿Qué aspectos resaltarían de la personalidad de su hijo o de su hija?: _____

7. Període d'adaptació escolar/Período de adaptación escolar

A omplir pel mestre tutor o mestra tutora o pel mestre o mestra responsable del grup d'edat amb la col·laboració, en el primer cicle, del professional tutor, en finalitzar el mes d'octubre del curs escolar en el qual s'inicia l'escolarització/A *cumplimentar por el maestro tutor o maestra tutora o maestro o maestra responsable de grupo de edad con la colaboración, en el primer ciclo, del profesional tutor, al finalizar el mes de octubre del curso escolar en el que se inicia la escolarización.*

Plora en arribar a classe?/¿Llora al llegar a clase?: SÍ/NO

Saluda en arribar a classe?/¿Saluda al llegar a clase?: SÍ/NO

Somriu i està content o contenta durant la jornada escolar?/¿Sonríe y está contento o contenta durante la jornada escolar?: SÍ/NO

Crida l'atenció constantment?/¿Llama la atención constantemente?: SÍ/NO

Crida l'atenció sols quan ho necessita?/

¿Llama la atención solamente cuando lo necesita?: SÍ/NO

Porta bolquers?/¿Lleva pañales?: SÍ/NO

En cas que utilitze el servei de menjador.

Menja de tot?/¿Come de todo?: SÍ/NO

Rebutja algun aliment?/¿Rechaza algún alimento?: SÍ/NO

Mostra interès per menjar sol?/¿Muestra interés por comer solo?: SÍ/NO

Se li dona de menjar?/¿Se le da de comer?: SÍ/NO

S'acomia en eixir de classe?/¿Se despide al salir de clase?: SÍ/NO

Aspectes observats que mereixen ser considerats en període educatiu: resum/

Aspectos observados que merezcan ser contemplados en este período educativo: resumen

_____ de/d' _____ de 20_____

Firma del mestre o de la mestra, del tutor o de la tutora i del professional tutor o tutora, si
escau/ *Firma del maestro o de la maestra, del tutor o de la tutora i del profesional tutor o
tutora, si procede.*

ANNEX 4

INFORME DE FINAL DE CICLE

Informe resum del primer cicle sobre les capacitats que ha superat quant a les planificacions i programacions / *Informe resum del primer ciclo sobre las capacidades que ha superado en relación a las planificaciones y programaciones:*

Mesures complementàries, si són necessàries / *Medidas complementarias si se necesitan:*

_____, ____ de/d' _____ de 20__

Vist i plau/VºBº
Director o directora/a

Firma del mestre o mestra
Tutor o tutora, si és necessari o
professional tutor o tutora

Segell del centre/
Sello del centro

ANNEX 5

criteris d'avaluació de final de cicle

- √ Utilitza els sentits per a percebre sensacions.
- √ Coneix els elements de l'esquema corporal.
- √ Experimenta amb destresa les possibilitats motores del seu cos.
- √ Aferma progressivament la seua autonomia en activitats quotidianes.
- √ Té una imatge ajustada i positiva de si mateix.
- √ Aferma el control segmentari de la mà i realitza traços controlats.
- √ Gaudeix dels jocs individuals, col·lectius, interiors i a l'aire lliure.
- √ Té una conducta social adequada i es relaciona positivament amb els altres.
- √ Mostra les seues emocions i les reconeix en si mateix i en els altres.
- √ Intenta solucionar els conflictes que li sorgeixen amb els altres de manera pacífica.
- √ Discrimina les propietats elementals dels objectes: grandària, color, textura, olor, sabor, quantitat (molts i pocs)... i la seua posició en l'espai: lluny, prop, damunt, davall...
- √ Classifica objectes atenent a una característica.
- √ Comprén les funcions elementals de les persones del seu entorn: progenitors, germans o germanes, docents, policia, cuiner o cuinera....
- √ Té un vocabulari adequat a la seua edat.
- √ Emet frases utilitzant els elements bàsics.
- √ Gaudeix de l'expressió musical i plàstica.
- √ Respecta les normes bàsiques de les interaccions orals: to de veu, escoltar...
- √ Gaudeix amb les dramatitzacions i els contes.
- √ S'expressa mitjançant el cos.
- √ Pot seguir ritmes senzills amb el cos (fer palmes, passos...).
- √ Discrimina els sons presents en el seu entorn.